

CDU en FDP: Ex-informanten weg uit Stasi-archief

Wetswijziging moet geloofwaardigheid 'Jahn-Behörde' versterken

Achtergrond - 12 september 2011

De coalitiepartijen in de Bondsdag werken aan een wetswijziging die de Stasi-archieven moet zuiveren van vroegere medewerkers van de Oost-Duitse geheime dienst. Hiermee kan Roland Jahn de belofte inlossen die hij begin dit jaar deed bij zijn aantreden als nieuwe directeur van de archiefdienst. De oppositie steunt het initiatief niet.

De Bondsdagfracties van de regerende CDU/CSU en FDP willen per wetswijziging regelen dat meer dan 40 medewerkers van de dienst die het Stasi-archief (BStU) beheert, worden overgeplaatst. Van hen is bekend dat ze in de DDR voor de Stasi hebben gewerkt. Zij werken doorgaans al sinds de beginjaren bij het twintig jaar geleden opgerichte archief, vaak juist vanwege hun kennis van de Stasi. De zuiveringsregeling moet de geloofwaardigheid van de dienst - sinds dit jaar ook wel de 'Jahn-Behörde' genoemd - herstellen.

Slag in het gezicht

CDU/CSU en FDP komen zo tegemoet aan de wens die Roland Jahn al bij zijn aantreden als nieuwe directeur van de archiefdienst uitsprak. Vroegere Stasi-medewerkers die nog steeds voor zijn dienst werken, vormen "een slag in het gezicht van de slachtoffers", zo verklaarde Jahn afgelopen voorjaar in zijn aanvaardingsrede. Elk jaar wenden zich tienduizenden journalisten, onderzoekers en burgers tot de Stasi-archieven. Deze laatsten willen vaak uitzoeken of de geheime dienst tijdens de DDR-dictatuur informatie over hen verzamelde.

Jahn had weliswaar voortvarend aangekondigd dat hij zijn archief wil zuiveren, maar stuitte vervolgens op arbeidsrechtelijke barrières. Hij is met de medewerkers in gesprek over overplaatsing naar een andere dienst. De Bondsdag schiet hem nu te hulp door in het Stasi-Unterlagengesetz op te willen nemen dat er bij het archief geen oud-stasi-medewerkers mogen werken. De regering zal deze aanvulling waarschijnlijk steunen. Deze maand debatteert een bondsdagcommissie over het initiatief.

SPD-parlementariër en vice-voorzitter van de Bondsdag Wolfgang Thierse heeft zijn bedenkingen bij de wetswijziging. Vooral het voornemen de regeling met

terugwerkende kracht te laten ingaan, stuit volgens hem op grondwettelijke bezwaren. Dat zei hij gisteren in de Süddeutsche Zeitung. Hij krijgt bijval van een woordvoerder van De Groenen. "Je kunt een arbeidscontract niet met terugwerkende kracht ontbinden. Dat is onzin," zo verklaarde deze in de Mitteldeutsche Zeitung.

160 km archiefmateriaal

Net als zijn voorgangers als Bundesbeauftragte für die Stasi-Unterlagen (BStU) Joachim Gauck en Marianne Birthler, is Jahn een bekende DDR-dissident geweest. Birthler liet deze zomer weten dat ze het een grote fout vindt dat de medewerkers destijds zijn aangenomen. Ook zij wilde van ze af, maar dat bleek niet mogelijk. Gauck meende destijds dat de medewerkers onmisbaar waren vanwege hun kennis van het archief.

Het Stasi-archief bevat 111 kilometer archiefmateriaal en wordt beheerd door 1600 medewerkers. De Stasi verzamelde een ongekeerde hoeveelheid informatie over de inwoners van de DDR. Daarbij maakte ze veel gebruik van 'inofficiële medewerkers' (IM) die niet formeel in dienst waren van de Stasi, maar wel informatie over anderen verschaften. Volgens schattingen hebben meer dan 600.000 mensen in de DDR als 'IM' gewerkt. Begin november 2010 besloot de Bondsdag de archieven open te houden tot 2019.

Op 20 september geeft Roland Jahn een lezing in Amsterdam. Aansluitend gaat hij in discussie met onderzoekers Beatrice de Graaf en Christie Miedema. De presentatie is in handen van Michel Kerres (*NRC Handelsblad*). De bijeenkomst wordt georganiseerd door het Duitsland Instituut Amsterdam en wordt mogelijk gemaakt door het Europafonds van het ministerie van Buitenlandse Zaken. [Meer informatie >>](#)

Dit is een artikel gedownload via duitslandinstituut.nl.

Artikel:

<https://www.duitslandinstituut.nl/artikel/348/cdu-en-fdp-ex-informanten-weg-uit-stasi-archief>